

DATUM
14 november 2023

BEHANDELD DOOR

DIRECT NUMMER

Provincie Flevoland
Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

ONDERWERP

Reactie op het
Ruimtelijk Voorstel
Flevoland

ONS ZAAKNUMMER

BOVS-01727

REGISTRATIENUMMER

STBV-1540867464-30

BIJLAGEN

Motie AB Waterschap
Zuiderzeeland

UW BRIEF VAN

25 september 2023

UW KENMERK

3169211

VERZONDEN

Geacht college van Gedeputeerde Staten van Flevoland,

Met belangstelling namen wij kennis van het Concept Ruimtelijk Voorstel Flevoland. U vroeg ons wensen en opvattingen kenbaar te maken, zodat u deze kan inbrengen bij de bespreking in Provinciale Staten.

Allereerst spreken wij onze waardering uit voor het resultaat dat u in deze korte periode heeft bereikt. Uw keuze om het Robuust natuurlijk fundament als basis voor de keuzes te gebruiken onderschrijven wij van harte. Het Ruimtelijk Voorstel Flevoland laat tevens zien dat de positie en rol van de regio steeds steviger wordt verwoord. Het college waardeert dat in het voorstel expliciet aandacht is voor de inzet van de regio en de gevraagde inzet van het rijk.

Daarnaast geven wij u graag onderstaande aandachtspunten mee voor de verdere bespreking van dit Ruimtelijk Voorstel en voor het vervolgproces. Overige punten worden via de ambtelijke contacten gedeeld.

Stedelijke ontwikkeling in bodemdalingsgebieden vraagt om scherpe keuzes in het ontwerpproces en extra investeringen bij de realisatie.

Dit, om te zorgen dat nieuwe ontwikkelingen toekomstbestendig zijn en om te voorkomen dat dat er grote problemen en opgaven ontstaan, die disproportioneel veel geld kosten.

In het Ruimtelijk Voorstel liggen de grootste stedelijke ontwikkelingen in gebieden met een 'slappe bodem', zoals blijkt uit de bodemdalingsprognoses. In deze gebieden moet in de komende decennia rekening worden gehouden met sterke bodemdaling. De effecten worden versterkt door de klimaatverandering.

Er is daarom een significante inspanning nodig in de gebiedsinrichting en bouwwijze om levenscyclusbestendig te bouwen. Almere Pampus is een voorbeeld hoe in de eerste schetsen van het ontwerp de ondergrond doorklinkt. Tegelijkertijd vragen wij aandacht voor het vasthouden van deze ontwerpkeuzes richting de uitvoering, ook ten aanzien van het financieel draagvlak. Dit vraagt nieuwe financiële arrangementen, omdat de grondexploitatie niet toereikend is. Wij vragen om richting het Ruimtelijk arrangement een duidelijke onderbouwing van keuzes en aanpak op te nemen. Zodat dit niet leidt tot afwenteling in tijd en/of van privaat naar publiek.

In het verlengde hiervan merken wij op dat ons Algemeen Bestuur een motie heeft aangenomen (zie bijlage), waarin zij het college van Dijkgraaf en Heemraden verzoeken alles in het werk te stellen om de woningbouwopgave samen ter hand te nemen met de Flevolandse overheden. Tevens alle inzet te

plegen zodat het rijk het Waterschap Zuiderzeeland tijdig financieel zal ondersteunen voor de inspanningen die het Waterschap zal plegen voor de Nationale Bouwopgave. Het college is van mening dat het hierbij alleen kan gaan om de zogenaamde versnellingskosten, gezien het feit dat wij een eigen belastingstelsel hebben voor het uitvoeren van onze taken. Concreet vragen wij u om bij onderdeel C1 'Toekomstbestendige stedelijke vernieuwing' onder punt 1 'Dit doen we graag samen met het Rijk' ook het waterschap te benoemen.

Rondom de waterkering is ruimte nodig om toekomstige ontwikkelingen op te kunnen vangen

Diverse ruimtelijke ontwikkelingen vinden plaats op en rond een waterkering. Het waterschap staat hierbij voor de taak gesteld om Flevoland, ook in de toekomst, te beschermen tegen overstromingen. Gezien de klimaatverandering en zeespiegelstijging staan we hier voor een grote opgave. Daarom vraagt de Kamerbrief Water en bodem sturend om de huidige reserveringszones rond primaire waterkeringen te actualiseren. Om zo ruimte voor toekomstige dijkversterkingen te behouden en gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Daarom houdt het waterschap de huidige reserveringszones en het bijbehorend beleid tegen het licht en onderzoekt het waterschap of hier aanpassing nodig is. Vanuit de sturende principes van water en bodem werken we de ruimtelijke consequenties hiervan uit. Hierbij hebben wij oog voor de gewenste ontwikkeling van het stedelijk gebied tot volwaardige en aantrekkelijke samenlevingen. Dit vraagt keuzes die we samen willen verkennen en uitwerken, generiek en in specifieke gebiedsontwikkelingen.

Toekomstbestendige buitendijkse ontwikkeling

Wij vragen hierbij bijzondere aandacht voor de planvorming en keuzes rondom buitendijks bouwen. Het waterschap is geen voorstander van buitendijkse ontwikkelingen die nadelige effecten hebben op de zoetwatervoorraad of op het beheer, onderhoud of versterken van de waterkering. In dit proces komen we alleen gezamenlijk tot goede oplossingen. Wij vragen u om, samen met de gebiedspartners, richting het ruimtelijk arrangement voorwaarden aan deze ontwikkelingen te stellen, zodanig dat deze een bijdrage aan de toekomstbestendigheid van Flevoland leveren.

De kans op schade door droogte, verzilting en wateroverlast neemt toe

Het Ruimtelijk Voorstel geeft aan dat 'het watersysteem is berekend op zowel periodes met veel regenval als op langdurige droogte'. Hoewel het watersysteem in Flevoland robuust is ontworpen, kunnen in het huidige watersysteem niet alle extremen het hoofd worden geboden. Richting 2050 neemt het risico op wateroverlast, droogte, hittestress en verzilting toe, als gevolg van klimaatverandering en bodemdaling. Dit geldt voor zowel het stedelijk als landelijk gebied. Welke ruimtelijke keuzes en consequenties hieraan verbonden zijn is nog onderdeel van scenarioverkenning en verdiepend onderzoek. Wij vragen u om dit onderdeel te maken van uw vervolgproces.

Niet alle landbouwgebieden blijven op termijn geschikt voor het huidige gebruik

Wij vragen aandacht voor de gevolgen van bodemdaling in het landelijk gebied. In diverse gebieden is afbraak van veenlagen de belangrijkste oorzaak van een voortgaande bodemdaling, met hogere grondwaterstanden als gevolg. Dit leidt in deze gebieden tot steeds nattere omstandigheden. Dit heeft consequenties voor de gebruiksmogelijkheden van deze gronden.

Daarnaast zijn deze gebieden ook steeds gevoeliger voor inundatie. De situatie ontstaat dat het niet meer mogelijk is om op een maatschappelijk aanvaardbare manier in deze gebieden een optimale waterhuishouding te realiseren en/of in stand te houden.

Om duidelijkheid te geven én een toekomstperspectief voor de landbouw in deze gebieden te bieden, vragen we om in het ruimtelijk voorstel aandacht te besteden aan de aanpassing van het huidige normeringsstelsel voor wateroverlast in deze gebieden.

Betrek in het Ruimtelijk Voorstel sterker de effecten op de waterkwaliteit

In de Strategische Agenda Flevoland stelden Rijk en regiopartijen onder meer het doel dat '...in zowel stedelijke als landelijke gebieden ... de bodem- en waterkwaliteit is verbeterd ...'. Deze doelstelling is niet eenvoudig in combinatie met de opgaven van groei en economische bloei. Ruimtelijke keuzes hebben op allerlei manieren effect op de water- en bodemkwaliteit in ons gebied.

Bijvoorbeeld door materiaalgebruik, type bedrijvigheid, watergebruik, gebruik van landbouwmiddelen, etc.

Meer inwoners en bedrijven betekent ook maatregelen om te voorkomen dat de waterkwaliteit achteruit gaat. Wettelijk mag immers de waterkwaliteit niet achteruit gaan, ook niet tijdelijk. Hiervoor zijn keuzes in de uitvoering nodig en sommige ontwikkelingen moeten bewust meer worden gereguleerd. Zoals het aanscherpen van regelgeving over het gebruik van oppervlaktewater als proceswater door de industrie of (onderzoek naar) verplicht hergebruik van proceswater binnen het bedrijf. Voor de ontwikkeling in de landbouw vragen wij meer aandacht voor kennisontwikkeling over andere vormen van landbouw, die minder gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten gebruiken en die bijdragen aan de verbetering van de bodem. Met de vraag aan het Rijk om hier ook financieel op in te zetten.

Harde grenzen tussen functies leidt tot suboptimaal landgebruik

Wij vragen ook aandacht voor de harde grenzen tussen de verschillende functies die zo kenmerkend zijn voor Flevoland. Bijvoorbeeld de overgangen tussen natuur en landbouw. Dit leidt door de klimaatverandering tot steeds grotere uitdagingen in het waterbeheer. Meer inzet op kunstmatige ingrepen toomt de natuurlijke loop van het water niet in. Wij vragen voor die gebieden minimaal duidelijkheid over de suboptimale omstandigheden voor de gebruikers en eigenaren.

Benut ten volle de ontstane samenwerking voor het vervolg

Wij ervaren een goede samenwerking in Samen maken we Flevoland. Die zien wij groeien. En deze samenwerking biedt een goed platform om met elkaar te werken aan het Ruimtelijk Arrangement. Wij vragen aandacht voor het betrekken van maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen, naast de partners van Samen maken we Flevoland. Wij doen daarbij een oproep om het vervolgproces nu al vorm te geven.

Ons aanbod

Tot slot zien wij de noodzaak om, vanuit Water en bodem sturend in de ruimtelijke ontwikkeling, bovenstaande aandachtspunten gezamenlijk verder vorm te geven. We bieden daarom een 'Versnellingsweek Water en bodem sturend' aan. Dit is een week waarin wij als gebiedspartners, samen met maatschappelijke partijen en kennisinstellingen, verdieping willen geven aan de uitwerking van Water en bodem sturend. Op deze manier geven we samen verder duiding en invulling.

Wij kijken uit naar het vervolg.

Met vriendelijke groet,

het college van Dijkgraaf en Heemraden
van Waterschap Zuiderzeeland,

de secretaris-directeur,

de dijkgraaf,

ing. W. Slob MSc.

ir. H.C. Klavers.